

Celovita prenova registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premožnin (RZPP)

mag. Maja Grčar
vodja Sektorja za registre in evidence podatkov
maja.grcar@ajpes.si

Povzetek

Namen prispevka je predstaviti izvedeno nadgradnjo Registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premožnin ter izboljšave, ki jih je omogočila. Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premožnin (RZPP) je javna in centralno vodena zbirka podatkov o zastavnih pravicah in prepovedih odtujitve in obremenitve na premožninah. Register vodi in upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPEs). Vpisi v register imajo konstitutivni učinek - zastavne pravice nastanejo z vpisom v register. Za vse vpise velja pozitivno in negativno publicitetno načelo, kar pomeni, da je vse, kar je vpisano resnično in pravno veljavno in obratno. Register je bil s 1. 7. 2020 deležen celovite prenove in sedaj uporabnikom omogoča cenejše, hitrejše in enostavnejše vpise zastavnih pravic. S prenovo se je ukinilo fizično preverjanje priloženih papirnatih listin, skrajšal se je čas vnosa iz enega do dveh dni na nekaj minut in povezovanje z drugimi registri javne uprave je omogočilo pravilno enolično identifikacijo strank in zastavljenega premoženja s čimer smo izključili možnost pomotnih vpisov.

EXTENSIVE RENEWAL OF THE NON-POSSESSORY LIEN RIGHTS REGISTER

Abstract

The purpose of this paper is to present the upgrade of the Non-possessory lien rights register and the improvements. Non-possessory lien rights register is a publicly and central managed computerized database on pledge rights and prohibitions on the alienation and encumbrance on movable property. The register is managed by the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services. Entries in the register have a constitutive effect - liens come into existence with the entry in the register. All entries are subject to the so called positive and negative publicity principle, which means that everything that is entered is truly and legally valid and vice versa. The register underwent a complete overhaul on July 1 of 2020 and now enables users to register lien rights cheaper, faster and easier. The renovation abolished the physical verification of attached paper documents, shortened the entry time from one to two days to only a few minutes and its connection with other public administration registers is enabling unique identification of clients and property, thus eliminating the possibility of erroneous entries.

Ključne besede (11pt, krepko, levo poravnano)

register, zastavna pravica, zastavne pravice, rzpp, ajpes

Key words (11pt, krepko, levo poravnano)

register, lien right, lien rights, rzpp, ajpes

POMEN REGISTRA NEPOSESTNIH ZASTAVNIH PRAVIC

Kot navajajo uporabniška pojasnila pripravljena s strani dr. Nine Plavšak, z naslovom Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (RZPP): Uporabniška pojasnila, je zastavna pravica, pravica zastavnega upnika do prednostnega poplačila zavarovane terjatve iz vrednosti zastavljenega premoženja. Predmet zastavne pravice so lahko oprema ali zaloge ter vozila. Zastavni upnik je imetnik zastavne pravice in hkrati imetnik zavarovane terjatve. Zavarovana terjatev pa je terjatev, ki je zavarovana z zastavno pravico; gre za določljiv znesek ali vrednost nečesa, zavarovanega s predmetom zastavne pravice. Z drugo besedo temu pravimo zastavljeno premoženje in je premoženje, ki je predmet zastavne pravice. Naproti upniku sta lahko zastavitelj in dolžnik ali dolžnik (zastavitelj in dolžnik v enem), če je zastavitelj zastavil svoje premoženje za zavarovanje svoje obveznosti.

Pri zastavnih pravicah lahko govorimo o prostovoljni ali prisilna ali o prepovedi razpolaganja. Za prostovoljno zastavno pravico je značilno, da nastane na podlagi pravnega posla zastavitelja (lastnika zastavljenega premoženja), torej po njegovi volji. Za ta pravni posel SPZ uporablja izraz sporazum o ustanovitvi zastavne pravice. Za prisilno zastavno pravico je značilno, da nastane neodvisno od volje zastavitelja (lastnika zastavljenega premoženja) v postopku sodne ali davčne izvršbe, ki se vodi po ZIZ oziroma ZDavP-2 proti zastavitelju kot dolžniku za izterjavo njegove obveznosti. Enake značilnosti kot prisilna zastavna pravica ima tudi prepoved razpolaganja na podlagičasne ali predhodne odredbe po ZIZ oziromačasnega sklepa za zavarovanje po ZDavP-2 (Plavšak N., 2020, str. 3).

AJPES IN UPRAVLJANJE REGISTRA NEPOSESTNIH ZASTAVNIH PRAVIC IN ZARUBLJENIH PREMIČNIN (RZPP)

RZPP se vodi kot informatizirana baza podatkov, kar zakonsko določa prvi stavek drugega odstavka 177. člena Stvarno pravnega zakonika (v nadaljevanju: SPZ). Vpise v RZPP opravljajo državni organi in osebe, ki jih za to pooblašča zakon. Za državni organ ali osebo, ki jo zakon pooblašča za opravo vpisov v eRZPP Uredba o registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (v nadaljevanju: Uredba) uporablja izraz kvalificirani uporabnik. Kvalificirani uporabnik opravi vpis v RZPP tako, da prek aplikacije eRZPP odda zahtevo za vpis podatkov zastavne pravice. Kvalificirani uporabnik s tem, ko odda eZahtevo, odloči, da so izpolnjeni pogoji za vpis neposestne zastavne pravice oziroma prepovedi razpolaganja, ki je predmet te eZahteve, v RZPP. Zato kvalificirani uporabnik odgovarja za pravilnost in popolnost podatkov, ki so vsebovani v eZahtevi, razen tistih, ki so prevzeti iz uradnih evidenc. Po prenovi se sedaj RZPP sprotno povezuje z ostalimi uradnimi evidencami, s Centralnim registrom prebivalstva (CRP), Poslovnim registrom (PRS), Davčnim registrom (RDZ) in Matičnim registrom vozil (MRVL).

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), je osrednja nacionalna institucija na področju registracije poslovnih subjektov ter zbiranja, objavljanja in posredovanja podatkov in informacij za zagotavljanje preglednega nacionalnega in evropskega poslovnega okolja. Poslanstvo AJPES je pridobivati in voditi podatke o poslovnih subjektih in njihovem poslovanju ter jih čim bolj učinkovito ponuditi zainteresirani javnosti ter s tem soustvarjati pregledno poslovno okolje. Posledično AJPES skrbi za varnost v pravnem prometu pri vsakodnevnih opravilih, kar v praksi zagotavlja s pravilnimi, celovitimi, verodostojnimi in preglednimi podatki, ki jih ponuja v dveh oblikah, kot javne (brezplačne) storitve in v obliki tržnih oz. plačljivih storitev.

Upravljanje Registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (RZPP)

AJPES med drugim vodi in upravlja tudi Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (RZPP), ki predstavlja javno in centralno vodeno informatizirano bazo podatkov o zastavnih pravicah in prepovedih odtujitve in obremenitve na premičninah (zaloge, oprema in vozila). Vpisi v RZPP imajo

konstitutivni učinek, kar pomeni, da zastavne pravice nastanejo z vpisom v register. Za vse vpise velja pozitivno in negativno publicitetno načelo, kar pomeni, da so vpisane pravice poznane vsakomur saj RZPP vsakomur omogoča, da se enostavno, zanesljivo in brez velikih stroškov seznani z (ne)obstojem neposestne zastavne pravice na določeni premičnini.

CELOVITA PRENOVA RZPP

Izvajati dejavnosti procesa stalnih izboljšav po načelih sistema vodenja kakovosti, za AJPES pomeni tudi zasledovanje digitalne prenove, katere namen je oblikovati pozitivne spremembe za ljudi in podjetja. S tem ciljem in skladno s spremembo SPZ je bila v središču teh namer tudi prenova RZPP, katerega glavni produkt je spletna aplikacija eRZPP. Prenova je vključevala dva izziva, pravnega in tehničnega.

Pravni izziv prenove je bil vezan na upoštevanje določil prenovljene Uredbe, SPZ, ter ostalih zahtev, določenih v zakonih s širšega delavnega področja, med katerimi je najbolj izpostavljen Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1). Zakonske spremembe so povzročile širši nabor tipov zastavnih pravic, kar je predstavljalo izziv pri prenosu in uparjanju starejših zapisov. Veljavne zakonske določbe velevajo, da se RZPP vodi kot informatizirana zbirka podatkov. Vpise v RZPP sedaj opravljajo državni organi in osebe, ki jih za to pooblašča zakon, kot določa drugi stavek drugega odstavka 177. člena SPZ. Za državni organ ali osebo, ki jo zakon pooblašča za opravo vpisov v eRZPP, Uredba uporablja izraz kvalificirani uporabnik. Zagotovili smo, da imajo različni tipi kvalificiranih uporabnikov, različne uporabniške in upravljaljske pravice, kot izhaja iz Uredbe, ki določa tip kvalificiranega uporabnika in njihova pooblastila, ki se razlikujejo glede na funkcijo, ki jo opravljajo – notarji, izvršitelji, FURS, sodišča, stečajni upravitelji.

Tehnični izziv pa je bil vezan na povezljivost in prepletenost z zalednimi registri in uradnimi evidencami, seveda z upoštevanjem strogih standardov varovanja osebnih podatkov. RZPP ima tako vzpostavljeno sprotno povezavo in osveževanje vpisanih podatkov z ostalimi primarnimi registri. Podatki o dolžniku, zastavitelju in zastavnem upniku se dnevno usklajujejo s CRP, PRS in RDZ. Poleg osveževanja podatkov je celoten proces vnosa atributov zastavnih pravic zastavljen tako, da se podatki samo-izpolnjujejo po vpisu enoličnega identifikatorja ter med seboj primerjajo, s čimer je zagotovljena konsistentnost podatkov v vseh javnih registrih.

S procesnega vidika je bilo potrebno zagotoviti prilagoditev delovnih procesov notranje organizacijskih enot v AJPES in s tem povezanih navodil za delo zaposlenim. Prav tako smo prenovili procese, ki jih za izvedbo vpisov uporabljajo kvalificirani uporabniki in jim pripravili ustrezna navodila za delo.

Uvedba celovite rešitve in dodana vrednost za uporabnika

S prenovo RZPP smo uresničili sledeče zastavljene cilje: trajna in nepretrgana dostopnost informacij, zmanjšanje administrativnih bremen, zmanjšanje stroškov in zmanjšanje možnosti napak.

Dostopnost in vpogled v aplikacijo eRZPP potekata preko spletnega portala AJPES in sta brezplačna. Aplikacija deluje neodvisno od uradnih delavnih ur ali prostih dni in omogoča uporabniku, da se bodisi v vsakem trenutku seznani s stanjem pravic v registru ali, v kolikor gre za kvalificiranega uporabnika, kadarkoli in kjerkoli samostojno vpiše zastavno pravico v register ali opravi spremembo na zastavni pravici.

Z uvedbo novele SPZ in sprejetjem Uredbe smo zmanjšali administrativne obremenitve strank in kvalificiranih uporabnikov, saj smo čas vpisa skrajšali iz enega do dveh dni na vsega nekaj minut. S prenovo je odpadlo tradicionalno zamudno preverjanje listin ter vpisovanje pravic s strani organa, in

sicer tako, da smo možnost vpisa prenesli na kvalificirane uporabnike, osebe katerim podeljeno javno zaupanje in so s svojega področja dela dolžne izpolnjevati stroge pogoje.

Posledično smo s prenovo dosegli večjo stroškovno učinkovitost, saj smo zmanjšali porabo materialnih in finančnih sredstev ter uporabo človeških virov, ki so bili v preteklosti potrebni za vpis in nastanek zastavne pravice.

S povezovanjem RZPP-ja z ostalimi registri smo odpravili možnost nepopolnih in nepravilnih vnosov, saj aplikacija dopolnjuje vnos pri npr. po vnosu matične številke podjetja izpolni ostala zahtevana polja o subjektu. Enako je pri vnosu vozil, kjer uporabnik vnese VIN številko na podlagi katere se izpolnijo ostala zahtevana polja o vozilu ter naredi se primerjava s podatki v MRVL, da je lastnik vozila isti kot zastavitelj/dolжник.

V skladu z Uredbo bo v eRZPP do 1.1.2022 omogočen prevzem aktualnih podatkov iz MRVL s čimer bodo pri zastavnih pravicah v eRZPP prikazani aktualizirani in usklajeni podatki z MRVL.

Podatkovne zanimivosti iz novega RZPP

RZPP je postal pomembno orodje urejenega poslovnega okolja in priročen instrument strank postopka, da zavarujejo svoje interese. Ker smo znali prisluhniti uporabniku število vpisanih nepremičnin [v RZPP stalno narašča](#). Na dan 30. 9. 2021 je v eRZPP vpisanih [60.953 nepremičnin, med katerimi prevladujejo zaloge ali oprema v prostoru s 25.770 vpisi](#). Spodnji graf prikazuje število vpisanih premičnin po vrsti zastavljenega premoženja in tipu zastavne pravice:

Tabela 1: Število vpisanih premičnin na dan 30. 9. 2021

	Prisilna sodna zastavna pravica	Prisilna upravna zastavna pravica	Prostovoljna notarska zastavna pravica	Sodna prepoved razpolaganja	Upravna prepoved razpolaganja	Skupna vsota	%
MOTORNO VOZILO	14.886	2.178	5.057	485	422	17.963	29,47%
ZALOGE ALI OPREMA NA PROSTEM	8.423	817	54.390	46	1.187	25.770	42,28%
ZALOGE ALI OPREMA V PROSTORU	8.534	862	31.455	28	106	17.220	28,25%
Skupna vsota	31.843	3.857	90.902	559	1.715	60.953	100,00%

Število premičnin ni enako številu pravic in je ena premičnina oz. premoženje lahko predmet večih pravic, [zaradi česar imamo v eRZPP na dan 30. 9. 2021 vpisanih 128.876 različnih tipov zastavnih pravic](#).

Uporabnost registra v pravnem prometu in zaupanje javnosti je izpostavljeno tudi skozi število premičnin, ki so vpisane v register. Kot izhaja iz spodnje tabele, se vpisi števila premičnin, glede na tip zastavne pravice povečuje. V letu 2020 je število vseh vpisanih premičnin na zastavnih pravicah znašalo že 120.000, kar je več kot 30 % povečanje v primerjavi z letom poprej.

Tabela 2: Število vpisanih premičnin po tipu zastavne pravice

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prisilna sodna zastavna pravica*											27.462
Prisilna upravna zastavna pravica*											3.182
Prostovoljna notarska zastavna pravica	32.533	38.271	46.812	51.943	70.493	77.898	76.371	78.333	76.383	80.104	89.351
Sodna prepoved razpolaganja*											462
Upravna prepoved razpolaganja*											1.666
Prepoved razpolaganja*			418	972	1.268	1.305	1.735	1.772	1.647	1.546	
Rubež*	7.253	9.508	15.791	36.741	55.759	67.465	79.368	75.018	71.917	70.157	

* Tip zastavne pravice vezan na spremembo zakonodaje

VIRI

- [1] AJPEŠ – Agencija za javnopravne evidence in storitve: *Zbirka internih dokumentov*. 2021
- [2] PLAVŠAK, Nina: Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premočnin (RZPP): Uporabniška pojasnila, AJPEŠ, Ljubljana, 2020.